

Splošne vesti.

AKADEMIJA GOJENCEV IN GOJENK DRŽAVNEGA MOŠKEGA IN ŽENSKEGA UČITELJSKA V LJUBLJANI.

V ponedeljek 23. novembra 1931 ob 20. uri so priredili učiteljski in učiteljice v dvorani Delavske zbornice lepo uspelo akademijo v proslavo 100 letnice rojstva Frana Levstika. Prav je in hvalevredno da je tudi učiteljski naraščaj pokazal, da zna ceniti in proslavljati velikane svojega naroda.

Proslavo je otvoril ob polno zasedeni dvorani šolski orkester z B. Leopoldovimi: Ruski odmevi, pod vodstvom učiteljskega Družila. Po viharjem aplavzu, ki je zadonel po končani prvi točki, je pozdravil navzoče učiteljski Jagodič Vojko, v prvi vrsti g. inspektorja Kotnika, ravnatelja moškega učiteljskega g. Doklerja, ravnatelja ženskega učiteljskega g. dr. Orla, ravnatelja konservatorija g. M. Hubada, predsednika zveze kulturnih društev g. Juga, predsednika JUJ g. Ivana Dimnika in predsednika Ljubljanskega učiteljskega društva V. Mlekuža. Sledil je slavni govor učiteljskega Košmrlja o Levstiku. Povedal je kratko in jedrnat. Moški zbor je zapel pod vodstvom gojenca 5letnika Mihelčiča — in ne E. Adamiča — kakor je bilo na sporedih — »Razstaneč« in »Zvečer«.

Gojenka Milena Troštova, hčerka pred kratkim umrlega tovariša, je s svojim ljubkim in prijetnim glasom zapela dve pesmici. Spremljal jo je pri klavirju prof. E. Adamič. Tercet — Kuhar vijolino — Plantarič čelo — Mihelčič klavir — je zaigral 2. Griegovi kompoziciji, ki sta splošno ugajali. — Ženski zbor je nastopil s 4 pesmimi iz zbirke, ki jo je sestavil E. Adamič in založil Učiteljski pevski zbor za 100letnico rojstva Fr. Levstika. Mešani zbor je zapel Adamičev: Deklica in ptič 2 točki gosli solo je odigral Zajc Drago z velikim zanosom in sposobnostjo.

Po precejšnjem odmoru je sledila dramatična slika v priredbi gojenca Jagodiča Vojteha: Deseti brat, ki je splošno ugajal.

Kljub predolgemu programu — trajal je 2 uri in trideset, so mnogoštevilna mladina, njih starši in znanci navdušeno odobrvali izvajajoči program in vztrajali do konca. Lep večer bo ostal učiteljskemu naraščaju, njih vzgojiteljem in poslušalcem v lepem spominu z zavestjo, da je naraščaj v dobrih rokah in vzgojitelji na pravi poti.

Sud.

— Preselitev. Jugoslovansko učiteljsko združenje — sekcija za Dravsko banovino, je preselilo svoje poslovne prostore iz dvorišnega poslopja Učiteljske tiskarne v I. nadstropje prednje hiše Franciškanska ulica 6. V novih prostorih so nameščeni poleg vseh odsekov tudi: Učiteljska Samopomoč, Učiteljski dom in Gospodarska poslovalnica.

— Za spremembo uredbe o ocenjevanju stanovanj. Izvršni odbor je vložil na merodajnem mestu prošnjo s projektom za spremembo uredbe o ocenjevanju stanovanj. — Sprememba se že izdeluje. Predsednik našega združenja bo skrbel za to, da bo delo za izpremembo čim uspešnejše.

— Učitelji, izvoljeni za narodne poslance. Volitve narodnih poslancev, ki so se vršile 8. novembra t. l., so vsemu svetu jasno pokazale zmago jugoslovanske misli. — Pri teh volitvah so izvoljeni naslednji učitelji za narodne poslance: 1. Milivoje Jaković iz Šabca za mačvarski srez (Drinska banovina). 2. Milutin Jevtič iz Loznice za jadranski srez (Drinska banovina). 3. Mihajlo Đurić iz Mojsinje za ljubliški srez (Drinska banovina). 4. Arandel Savić iz Aleksinca za aleksinski srez (Moravska banovina). 5. Marko Petrović iz Tetova za dobropoljski srez (Vardarska banovina). 6. Jovan Dovezenski iz Kumanova za žegligovski srez (Vardarska banovina). 7. Jordan Babamović iz Beograda za maleški in carevoselski srez (Vardarska banovina). 8. Miloš Dragović iz Prokuplja za jablaniški srez (Vardarska banovina). 9. Dimitrije Or.

Popović iz Vlasotinca za masurički srez (Moravska banovina). 10. Andra Kujundić, učitelj, bivši narodni poslanec za podrinski in istočki srez (Zetska banovina). — Beležimo to kot uspeh naših tovarišev in smatramo, da je tudi učiteljski stan dobil pri teh volitvah priznanje in zaupanje naroda. Istočasno čestitamo našim tovarišem, ki so dosegli najvišjo državljansko čast in želimo, da služijo državi in narodu z najlepšim uspehom, šoli in učiteljskemu stanu v ponos.

»Nar. Prosv.«

NOVI ZVEZKI ZA OSNOVNE IN VIŠJE NARODNE ŠOLE.

Šolskim upraviteljem in učiteljskim tiskarnam, da nabavijo nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministruvstvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v cirilici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vežbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vežbanke za računanje. (Moder ovitek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upravitelstva in učiteljska tiskarna, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upravitelstva so prejela podoben prospekt in opis zvezkov.

Uvedite nove zvezke v svoje razrede! Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

— Roditeljski večer v radiu. V četrtek dne 3. decembra se bo vršila prva oddaja roditeljskih večerov pod naslovom »Napak otrok«. Predava Pero Horn, šolski upravitelj v Nevljah.

Zahvala. Mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode se iskreno zahvaljuje JUJ, UPZ in vsemu učiteljskemu za sodelovanje in ki je v tako častnem številu in se s tako vneto zavzejo za naš koncert v Ljubljani kakor tudi v Celju.

— Javna zahvala. Gospa Erženova, vdova nedavno umrlega g. Antona Eržena, šolskega upravitelja v pokoju, je prejela od društva »Učiteljska Samopomoč« v Ljubljani izplačano posmrtnino v znesku 12.700 Din. Kljub zapori pri denarnih zavodih je »Samopomoč« v kratkem izplačala omenjeno vsoto. Gospa Erženova se društvu najlepše zahvaljuje in ga priporoča vsakemu učitelju.

Največjo izbiro damskih plačev, sukenj in oblek za gospode nudi

Konfekcija ELITE

PREŠERNOVA ULICA ŠT. 7-9

po brezkonkurenčnih cenah.

Prvovrstni salon za dela po meri.

— Stenska učna slika Bled in okolica, katero je izdal Učiteljski dom v Mariboru in katere odtis je prinesel tudi že »Učit. Topariš«, je našla pot celo v Ameriko. Naročil jo je g. Luis Dugan iz Clevelanda. Ali ima že vaša šola to prepotrebno učilo, ki je obenem v pravi okras vsaki šolski sobi, pisarni ali hodniku?

— Naročnikom narodnih pravljic iz Prekmurja sporoča založnik Učit. dom v Mariboru, da je prvi zvezek docela pošel. Pač pa je zaloga drugega zvezka še precejšnja. Izpopolnite ž njim šolske knjižnice in priporočajte za Miklavževa in božična darila! Šaj je mladini pravilno čtivo najljubše. Te pravljice prinaša v češkem prevodu brnški mladinski list »Andel Stražny«. Obenem sporočamo, da smo cene II. zvezku znižali od 16 na 12 Din vezanemu in od 11 na 8 Din broširanemu. Zbirka je ilustrovan.

— Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za 258. smrtni slučaj (Marija Stanonik, Ljubljana) v znesku 6 Din, za zakonske pare 11 Din. Uprava prosi vse člane, da nakažete te zneske takoj po prejemu položnice; posebno pa še zamudnike — ki dolgujejo lepe tisočake — da ne odlašajo z nakazili. — Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani je že potrdilo pravila in vpisalo Učit. Samopomoč kot zadrugo v zadrugni register. S 1. januarjem 1932 prične poslovati zadruga. Kdor še ni spolnil in vrnil tiskovine pristopnice, naj stori to takoj. — Učit. Samopomoč ima 2550 članov.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarn. Državni nameščenci dobe blago tudi na odroke proti predložitvi legitimci.

PEDAGOŠKA AKADEMIJA V PRAGI IN V BRNU.

Ministruvstvo prosvete ustanavlja v Pragi in v Brnu državni enoletni pedagoški akademiji, ki imata značaj visokih šol. Uprava teh šol je poverjena največjim pedagogom, kar jih ima češkoslovaška, namreč v Pragi prof. dr. V. Kaduerju, v Brnu pa prof. dr. Tvrdyju. Učiteljski zbor je sestavljen iz univerzitetnih profesorjev in strokovnih učiteljev. Strokovnim učiteljem, ki tukaj poučujejo, je dana naloga, da slušateljem natančno obrazložijo metodiko posameznih predmetov. V pedagoške akademije se sprejemajo abiturienti srednjih šol iz izpričevalom zrelosti in zdravniškim izpričevalom, da so telesno dovolj krepki za izvrševanje poznejše učiteljske službe. Pedagoški akademiji v Pragi in v Brnu sprejmeta 80 slušateljev in slušateljic. Na državni pedagoški akademiji ne bodo dobili slušatelji samo teoretičnega, marveč tudi praktično znanje v poučevanju. Hospitalni bodo namreč na raznih narodnih, meščanskih šolah itd.

Z ustanovitvijo pedagoških akademij so istočasno zatvorjeni abiturijentski tečaji na drž. učiteljskih. Tako imajo na Češkoslovaškem sedaj že tri pedagoške akademije s češkim učnim jezikom (pedagoška akademija v Bratislavi je bila ustanovljena lansko leto in prav dobro uspeva), kar kaže velik korak in lep začetek moderni učiteljski izobrazbi. Izobrazba na pedagoških akademijah bo imela visokošolski značaj in po absolviranju enega letnika bodo pripuščeni slušatelji k maturi, ki bo sestavljena iz posebne strokovne, od ministruvstva prosvete imenovane komisije. To izpričevalo bo veljalo kot zrelostno izpričevalo za poučevanje na narodnih šolah.

Učiteljski pravnik.

§ Kontraktualci — prejemki. Obče odeljenje ministruvstva financ je izdalo pod Br. 70.346/31 objašnjenje, da se § 4. zakona o zmanjšanju prejemkov z dne 20. septembra 1931. ne nanaša na kontraktualne uslužbence, katerih zmanjšanje ni objektivno, temveč pogodbeno. Po § 163. u. z. z dne 31. marca 1931. se odreja nagrada kontraktualnih uslužbencev s pogodbo. Zaradi tega se more zmanjšati njihova nagrada samo s pogodbo. — Prav tako se ne nanašajo nanje odredbe § 5. zakona o zmanjšanju prejemkov, ki urejajo zmanjšanje izvestnih izrednih prejemkov iz drž. blagajne.

so dobivali v prvih letih obstoja meščanske šole učenci brezplačno vse učne knjige in šolske potrebščine. Takoj po svojem prihodu v Krško si je osnoval lastno vremensko opazovalnico. Leta 1883. je priredil v šoli poljedelsko, živinorejsko in sadljarsko razstavo v zvezi s tombolo; dobitki so bili poljedelski stroji. Razstava je bila zrcalo takratnega blagostanja okoliških kmetov. Veliko truda je imel g. ravnatelj Lapajne z nabavo opreme in učil za meščansko šolo. Podpirali so ga pri tem delu učitelji, ki so službovali na šoli.

Ze v Ljutomeru je osnoval list »Slovenski učitelj«, v katerem je navduševal svoje tovariše in toplo zagovarjal nove šolske zakone in pravice učiteljev.

Bil je sotruden pri raznih listih, posebno pa pri »Zori«, »Ljubljanskem Zvonu«, »Posl. in« in »Učiteljskem Tovarišu«. Dopolnil je v »Slovenskem Narodu«, »Edinosti« in »Sočju«. Bil je soustanovitelj »Dolenjskih Novic« v Novem mestu in »Domovine« v Celju.

Ob vsej tej mnogostranski zaposlenosti ni pozabil svoje glavne naloge, da je učitelj. Priredil je šolske knjige raznovrstnih strok za vzgojeslovje; držeč se Klodičevih načrtov, za zgodovinsko vzgojeslovje, o gospodarstvu, o zemljepis in zgodovini, ki mu je bila najljubši predmet. Velike zasluge si je pridobil pri ustanavljanju posojilnic po Sloveniji in o njih napredku je poročal v slovenskih listih in v knjigah družbe sv. Mohorja ter v posebnih »Letopisih slo-

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo z rešenjem ministruvstva prosvete O. N. br. 36637/25 in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zemljepisnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnciču, Kovačeviću in Kruslinu.

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavičajem in postnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministruvstva za vojno in mornarico D. br. 44012/26 in ministruvstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadrani.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovanskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samostojno Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

§ Brezplačno zdravljenje. Ministruvstvo socialne politike in narodnega zdravja je izdalo pod SBr. 19755/31 objašnjenje, da imajo po § 7. toč. 4. zakona o bolnicah v zvezi s čl. 112 prejšnjega in § 88. sedanjega u. z. vsi drž. uslužbenci in člani njih rodbin pravico do brezplačnega zdravljenja v vseh drž. in javnih bolnicah, na breme proračuna ministruvstva za socialno politiko in narodno zdravje.

— § Napredovanje v višje skupine. Na razna vprašanja, kdaj in kam more kdo napredovati, pojasnjujemo še v nastopnem:

§ 249. U. Z. določa da je enaka prejšnja II./1. skupina novi VI., II./2. = VII., II./3. in III./1. = VIII., II./4. in III./2. = IX. ter III./3. skupina novi X. skupini (glej I. kolono v tabeli Roč. Kataloga 1931/32 na strani 56).

§ 46. U. Z., ki razporeja uradna zvačenja po skupinah, določa za učitelje narodnih šol in sreske šol nadzornike tudi V. skupino, za učiteljice gospodinjstskih šol in vrtnarice z maturo tudi VI., za slednje brez mature (prejšnje III./1. skupine) tudi VII. skupino. Analogno § 258. U. Z., ki pravi: »dokler se ne izda zakon o sistimizaciji, morejo napredovati učitelji narodnih šol v V. skupino le, če imajo 30 let efekt. službe, 55 let starosti in v poslednjih 3 letih odlično oceno« je možno napredovanje učiteljem (icam) brez prejšnjih pogojev le do VI. skupine vse dotlej, dokler ne izide zakon o sistimizaciji mest. S tem zakonom (§ 46.) bo določeno število mest za vsako skupino in je možno, da pridejo učitelji z manjšo dobo — kakor 30 let — v V. skupino. Enako velja tudi glede napredovanja učiteljice gospodinjstskih šol in vrtnaric z maturo do VII., odnosno v VI. skupino in za vrtnarice brez mature do VIII., odnosno v VII. skupino.

Kdor hoče torej napredovati v višjo skupino kakor jo določa § 249., mora izpolniti pogoje iz § 258. vse dotlej, dokler izide zakon o sistimizaciji mest.

— § Šolsko upravni odsek sekcije JUJ v Ljubljani. Na seji upravnega odbora dne 5. septembra 1931 so bili imenovani v šolsko upravni odsek tovariši (ice): Engelman Mira, Gregorič Vinko, Hren Anton, Lampret Fortunat, Polak Janko, Skulj Andrej, Strukelj Ivan, Smajdek Ivan in Vode Angela. — Na seji dne 14. novembra 1931 je bil soglasno konstituiran odsek tako: za predsednika Skulj Andrej, za podpredsednico Vode Angela in za tajnika Gregorič Vinko. Za obravnavo osebnih zadev se osnuje poseben

venskih posojilnic. Za poslovanje v posojilnicah je izdal strokovno knjigo in leta 1895. je v Krškem osnoval »Centralno posojilnico slovensko«, ki je bil nje namen sprejemati od slovenskih posojilnic večje vsote, pošiljati jim hranilne vloge, dajati posojila in stopiti v zvezo z velikimi slovenskimi denarnimi zavodi.

Napisal je »Geometrijo ali merstvo za slovenske ljudske šole«. »Prvi poduk«, »Praktično metodiko za učitelje in učiteljske pravnike«, kot dodatek k čitankam za slovenske šole »Kratek opis štajerske, Koroške, Kranjske in Primorja«, »Domovinoslovje«, »Opis krškega okrajnega glavarstva«, »Politično in kulturno zgodovino štajerskih Slovencev«, »Kratko zgodovino pedagogije«, z darilom viteza Schneid-Treuenfeldskega odlikovano razpravo »Glavna vodila umnega gospodarstva na majhnem posestvu in z malim imetjem«, »Navod o snovanju in poslovanju slovenskih posojilnic« in »Letopis slovenskih posojilnic«, prevedel in priredil je pa »Kocenov zemljepis za ljudske šole«, dr. Netočnik. »Občno zgodovino za višje razrede«, A. Deckerjevo »Fiziko in kemijo« ter Hermannov »Nauk o gospodinjstvu«.

V zasebnem življenju je bil pokojni simpatičen, značajan in dobrušen mož, splošno priljubljen in spoštovan. Vzgojil je celo generacijo dobro podkovanih prosvetnih delavcev, zapušča pa tudi mnogo osebnih prijateljev, ki ga ohranijo v najboljšem spominu.

LISTEK

† Ravnatelj Ivan Lapajne.

V torek dne 17. novembra je preminul v Krškem Ivan Lapajne, prvi ravnatelj meščanske šole v pok.

Pokojni ravnatelj ni bil samo zaveden in neumorno delaven učitelj, bil je znan slovenski pisatelj. Njega moremo šteti po vsej pravici tudi med najstarejše slovenske vadnične delavce.

Pokojni tovariš Ivan Lapajne se je rodil 22. februarja 1849 na Vojskem pri Idriji. Osnovno šolo je obiskoval v Idriji, realko v Gorici in Ljubljani, moško učiteljsko v Ljubljani, kjer je napravil leta 1868. zrelostni izpit, ki ga je usposobil za učitelja na glavnih šolah. Ker ni dobil takoj službe, je vstopil po maturi v 5. realko. V tem letu je bil instruktore v rodbini takratnega deželnega predsednika Konrada Aibichsfelda, ki je postal pozneje na Dunaju naučni minister. Po prizadevanju Konrada Aibichsfelda je dobil Lapajne službo učitelja na rudniški šoli v Idriji, kjer je prebil dve leti, potem je postal nadučitelj v Ljutomeru; nadučiteljsko službo je opravljal sedem let. Leta 1878. je bil imenovan za začasnega ravnatelja na novo ustanovljeni meščanski šoli v Krškem, štiri leta pozneje je postal stalni ravnatelj; na tem službenem mestu je ostal do upokojitve leta

1906. Ker je bila novoustanovljena meščanska šola v Krškem mišljena kot nekakšna pomembnejša za Posavje, je avstrijska naučna uprava mislila imenovati za ravnatelja nekega nemškega profesorja. Ker so pa poznali člani takratnega krškega okrajnega šolskega sveta g. Ivana Lapajneto po njegovih spisih kot izvrstnega šolnika, mladinojuba ter narodnjaka in ker so hoteli imeti na vodilnem mestu meščanske šole Slovenca, so glasovali pri seji, ko se je oddajala ravnateljska služba, za g. Lapajneto proti volji takratnega glavarja in naučne uprave. Leta 1871. je napravil g. Lapajne na učiteljsku v Ljubljani usposobljenostni izpit za meščanske šole iz jezikovno-zgodovinske skupine. Bil je prvi Slovenec na bivšem Kranjskem, ki je imel toliko volje in poguma, da je šel k izpitu pred popolnoma nemško izpraševalno komisijo.

Poverjeno službo je vršil z največjo vestnostjo in požrtvovalnostjo. Svoje učence je vzgajal vedno v strogo narodnem duhu, kar so mu v tedanjih časih pogostokrat očitali.

Ker ni imel takrat noben založnik poguma založiti šolskih zvezkov s slovenskimi napismi, je izdal g. Lapajne na lastne stroške pisanke, ki so imele na obojnih straneh zemljevid s slovenskim besedilom; izdaja teh zvezkov ga je stala 2000 goldinarjev. Ker ni bilo odjemalcev za te zvezke, jih je ob priliki svojih nadzorovanj razdeljeval učencem brezplačno po osnovnih šolah. Po njegovi zaslugi

Učiteljska tiskarna priporoča nove zvezke vsem osnovnim in viš. narodnim šolam.

pododsek Seje odseka se bodo vršile po potrebi 2., odnosno zadnjo soboto v mesecu. Na tej seji je obravnavala odsek doleže spise tičoč se naturalnih stanovanj, ocenitve istih, plačevanja stanarine, otvarjanja razredov višje narodne šole, in v zadevi intervencij ob premeščanjih. Glede nakazil naturalnih stanovanj so se dala navodila; glede ocenjevanja naturalnih stanovanj in nakazovanja stanarine, ter otvarjanja razredov sestavi odsek spomenice, ki naj jih pošlje sekcija merodajnim činiteljem v pretres in uvaževanje. Enako se napravi spomenica v zadevi raznih osebnih intervencij v prilog namočševanja. Zaradi obilnega gradiva, ki je bilo oddano odseku v razpravljanje, se je vršila seja dne 21. novembra 1931. Člani odseka se bodo vabili pisмено k sejam. Članice) društev vabimo, da zaprosijo potom društev za pojasnila v vseh dvomljivih slučajih. Pojasnila, ki so splošnega značaja, bomo objavljali kot doslej v »Učiteljskem Tovaršu« v rubriki »Učiteljski pravnik«, ostala pa potom društev. Dopisovanje potom društev je potrebno zaradi tega, da je društveno vodstvo informirano o vseh prilikah, ki se dogode v srezu in da ve, kakšne pravne leke je uporabljati v enakih primerih. Na ta način bo moglo potem že društveno vodstvo samo dajati svojim članom nasvete.

Mladinska Matica

Z 12. seje Mladinske Matice.

1. V svrhu razširjenja knjig izrednih publikacij Mladinske Matice se sestavi posebna reklama namenjena staršem. Ta se razpošlje na vse večje šole in razdeli med otroke.
2. Razpošlje se okrožnica na vse upravitelje s prošnjo, da nam sporoče, koliko izvodov knjig vsake izredne publikacije bi šola stalno naročevala. To nam bo služilo kot podlaga za določevanje naklade.
3. Del rubrike Mladina piše v »Našem rodu« se bo uporabljal za prve literarne poizkuse nadarjenih srednješolske dece.
4. Naklada: »Naš rod« se tiska v 24.000 izvodih.
5. Seje Mladinske Matice bodo odšle vsako drugo sredo ob 20. uri.

Druga številka »Našega roda« se je razposlala vsem šolam pred nekaj dnevi.

Decembarska 3. številka izide nekaj dni prej kot običajno, to pa zato, da jo lahko dobi vsakdo še pred prazniki.

Učiteljski pevski zbor JUU

JOŽE ZUPANČIČ:

UČITELJSKI PEVSKI ZBOR V POLNEM RAZMAHU.

Pred decembarsko koncertno turnejo ženskega zbora.

Ljubljana, 22. novembra.

Naši tovariši, pevci, so spet v polnem in najživnejšem razmahu, so že v edli čila, že kujejo nove načrte, so že v čvrstem zaletu k novim ciljem, k novim uspehom.

Ne zadošča jim le mešani zbor, s katerim so nosili večino svojega programa dosedaj, od zadnjč so napredovali; — svoje moči so delili v tri odseke, vezbajo kar tri programe:

za mešani, moški in ženski zbor.

Kakor pa pravkar čujem, mislijo tudi na ustanovitev moškega kvarteta. Lepa ideja! Naj ne zaspi Majhen instrument — učiteljski kvartet — bo prav posebno pripraven, da seznani prav vso našo publiko tudi v najbolj oddaljenih krajih z lepo slovensko, jugoslovansko muziko. Tako UPZ kakor tudi ves naš stan bo s kvartetom mnogo pridobil. Zato: Učiteljski moški kvartet — pozdravljen!

Svojim tovarišem je bil ljub kakor dober oče, zato so se ga oklepali vedno z vsem spoštovanjem in ljubeznijo.

Za zasluge, ki si jih je stekel za šolo in prosveto med narodom, je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. Mnoge diplome pa so dokaz hvalnosti za zasluge za povzdigo kmetijstva in združništva.

Dolgotrajna bolezen ga je skrusila po neumornem in plodonosnem delu v 53 letni starosti.

Z Ivanom Lapajnejem lega v grob mež vztrajnosti in dela na prosvetnem polju. V težkih časih je polagal temelje, na katerih se sedaj tako lepo razvija naše šolstvo. Takih mož je žal vedno manj, zato je njegova smrt za nas toliko trpkjša.

Počivaj v domači zemlji, ob šumeči Savi, ki si jo tako ljubil, da Te pokliče Gospodar k plačilu.

Trboveljski mladinski pevski zbor v Ljubljani.

V eni izmed zadnjih števk »Učit. Tovarša« je napisal prijatelj Zorko Prelovec v članku o mladinskih zborskih med drugim, da je odmerjeno petju v osnovni šoli vse pre-

Pevski zbor, ki ga vodi z vso zagrizenostjo dirigent tov. Srečko Kumar, je imel v letošnjem letu že nekaj skupnih pevskih vaj. Večina članov mu je ostala zvesta tudi v letošnjem letu, le nekatere je zadržala prevelika zaposlenost ob začetku šolskega leta. V glavnem pa seveda — kriza. Pa ti zadržki so le začasni, saj poznamo pravo pevsko kri in idealizem našega članstva, v ognju so preizkušeni in zvestoba ter vdanost do UPZ jim je ena najbolj viteških odlik; ta disciplinirana zavest jih je povežla že sedaj v eno najodličnejših pevskih udruženj v ponos naroda in stanu, zlasti pa članstva JUU, čigar odsek so; v vseh malodušnih trenutkih pa jih naj bodri zavest, da stojijo za njimi vsa naša organizacija JUU in vse članstvo kakor trden zid.

Prav ob početku novega dela jim naj služi v bodrilo izjava, da smo vsi učitelji ponosni na njih delo in uspehe, ker se zavedamo, da so bili vsi dosedanj triumi UPZ doseženi za ugled in korist vsega jugoslovenskega učiteljstva. In tega želimo tudi v bodoče!

Decembarska turneja.

Prav tako kot so šli lani ob istem času v Trbovlje in v Brezice, namerja UPZ tudi letos na kratko turnejo. Po dosedanjem zamisleku bodo posetili naslednje kraje:

v soboto 5. decembra Krško ob Savi, v nedeljo 6. decembra Karlovac, v ponedeljek 7. decembra Petrinjo, v torek, na praznik, 8. decembra Črnomelj in Novo mesto.

Ne samo naše tovarišice in tovariši, tudi vse ostalo meščanstvo se že pripravlja, da sprejme učiteljice-pevke v svojo serbo. Zanimivo je namreč, da bo izvršil turnejo ženski zbor s samostojnim programom. Tako sposobnih ženskih zborov, ki bi se upale s celovečernim programom na koncertni oder, je pri nas malo — ali pa menda nobenega. Idejo za ustanovitev samostojnega ženskega zbora pa smo povzeli po zboru moravskih učiteljic v bratski CSR Lepi uspehi in ugled v vseh glasbenih krogih širokega sveta, ki ga uživajo moravske učiteljice, naj bodo v bodoče tudi našim slovenskim tovarišicam, ki se bodo v bližnjih dneh predstavile kot mlado samostojno pevsko telo.

Program ženskega zbora.

Prav pohvalno je dejstvo, da predstavljajo njihov program jugoslovansko idejo tudi v praksi. Saj pri učiteljskem zboru, ki je prežet z jugoslovansko miselnostjo tudi drugače biti ne more. Zastopani so vsi vidnejši slovenski, hrvaški in srbski skladatelji.

Levji del programa nosi, kakor je to običajno, Emil Adamič. To je pač ime, ki se v zadnjih časih največkrat tiska na sporede vseh naših glasbenih prireditve. Ta turneja pa bo imela za naše glasbenike še posebno važen moment: Emil Adamič se bo potom naših učiteljic-pevk predstavil z novim opusom. Na tekste in melodije iz Strekljevih belokranjskih in prekmurjskih je napisal 6 narodnih pesmi, ki so še v svežem rokopisu in bodo to pot prvič deležne krstnega izvajanja.

O najnovejših Adamičevih skladbah se je izjavil dirigent Kumar tako-le:

»Adamič nam podaja najpristnejšo slovensko ljudsko glasbo, katere zbiratelj je bil Strekelj. Adamič pa se s svojim najmlajšim delom ni pokazal samo kot harmonizator, ki obdela skladbo v navadnem smislu besede, temveč je postal Adamič tudi idealizator, ki je prinesel skladbe kot klasično umetnino.«

Tako Kumar o Adamičevem zadnjem glasbenem delu.

Razen navedenih pesmi pa obsega program še naslednje:

E Adamič: Mladinske zборе, Kata (Svatojski obredi o dobri, lepi, zvesti in srečni Kati).

A. Lajovic: Koledniki, Zabe, Dete jezdi na kolenu, Nagajivka.

Kogoj: Zvončki, Kaj ne bila bi vesela.

malo časa. To je res! Res pa ni, da bi se za obilnejšo odmero časa za ta predmet do sedaj nihče nas strokovnih učiteljev ne porbiral. Že pred vojno so se v bivši Avstriji prav vsi učitelji petja pehalizi za več pevskih ur v osnovni šoli, na tem so delale vse tozadnevne strokovne organizacije potom svojih glasil, intervencijale pri ministrstvih, vse brezuspešno. Naš najodličnejši glasbeni pedagog g. Hinko Družovič je nestrastno v svojih knjigah po časopisju zahteval v tem oziru izboljšanja, ne vem, kolikokrat sem že jaz pisal o tem, pridilgal v javnosti in na svojem zavodu, da je potreba tu izpremembe, govoril sem s predsednikom vlade gosp. Živkovičem za izboljšanje in razširjanje pevskega pouka, prav gotovo je na to delovalo in še dela Društvo učiteljske glasbe itd., itd. Torej prizadevanja dovolj, toda, žal, vedno brezuspešna. Zato si vestni in ambiciozni učitelji petja pomagajo sami Pomagal si je n. pr. v Trbovljah učitelj g. Šuligoj sam. Pa ne samo s tistimi skopo odmerjenimi in predpisanimi minutami petja, temveč z obsežnim, rekel bi krvavim delom, ki mu je vzelo ves prosti čas, katerega drugi presede doma za pečko ali pa v krčmi.

Absolutno nemogoče bi seveda bilo take uspehe doseči le v regularnih pevskih urah, katerih se nenadajeni učitelji, ki jim je poverjen pevski pouk, kar boje in premnogokrat eskamotirajo v ta čas-ranje kaj drugega. O tem bi zamogel marsikdo kaj povedati! In pa o metodi in o programu itd. itd.

Zlatko Grgošević: Okolo žnjaškega venca (1. stavek).

Štolzer Slavenski: Ftiček veli, da se ženil bude, Romarska.

Krstić: Pod jorgovanom.

Milojevič: Muha i komarac in druge.

—pev. Pevski tečaj za ženski zbor se bo vršil v soboto in nedeljo v Ljubljani v prostorih »Ljubljanskega Zvona«, Gajeva ulica. Navzočnost vseh — kot običajno pri ženskem zboru — je nujno potrebna zaradi nastopov v začetku decembra. — Odbor.

—pev. Članom sporočamo, da se bo vršil prihodnji pevski tečaj za moški zbor o božičnih počitnicah. Studirajte program temeljito doma. — Odbor.

Šolski radio.

—r Program za V. teden. V torek 1. decembra oddaja državno moško učiteljske v Ljubljani slavnostni program pod imenom »V Beogradu leta 1456.« Program je namenjen osnovnim, meščanskim in srednjim šolam. Oddaja ob 9. uri dopoldne. V petek 4. decembra oddaja državno moško učiteljske v Ljubljani »Srbske narodne pesmi«, recitacija in pesmi. Oddaja ob 11. uri 30 min.

—r Uvodne besede. Govor predsednika odseka za šolski radio ob otvoritvi šolskih oddaj.

Draga mladina! — Cenjeno učiteljstvo! Kot zastopnik kraljevske banske uprave v odboru za šolski radio in kot načelnik tega odbora želim izpregovoriti nekaj uvodnih besed.

Solniki in resni ljubitelji radia so gojili že dolgo željo, da bi se radio uvedel v vse naše šole. Naša mladina bi se naj seznanila z osnovnimi pojmi radiotehnike — po radioaparatu pa bi se naj poučila o marsičem, česar ji šola ne more nuditi.

Kraljevska banska uprava je poverila Jugoslovanskemu učiteljskemu združenju — sekciji za Dravsko banovino v Ljubljani v aprila t. l. (odlok IV., št. 4683/1, z dne 15. aprila 1931) nalogo, naj uvede šolski radio v šole naše banovine.

Sekcija je izbrala poseben odbor učiteljev in strokovnjakov, ki naj uresniči šolski radio. — Sestava odbora je poznana.

Odbor za šolski radio je imel do sedaj štiri seje, v katerih se je bavil zlasti s pripravami za uvedbo šolskega radia. Kot uspeh svojega dosedanjega dela navaja odbor naslednje:

1. je sestavil statistiko, ki kaže, da posluša današnje prvo prireditev našega šolskega radia 5—8000 šolarjev.

2. je organiziral v počitnicah dva tečaja o radiotehniki, enega v Ljubljani, drugega v Mariboru. Tečaja je obiskovalo okoli 80 učiteljev in učiteljic.

3. je dal povod, da je prof. Niko Kuret pisal in je »Učiteljska tiskarna« izdala knji-

ZAMENJAMO

vaš rabljeni baterijski aparat za novo tipo za popoln priključek na električni tok, proti zmernemu doplačilu, ki ga je možno plačati tudi v obrokih. Zahtevajte takoj ponudbe z navedbo aparata, ki ga hočete zamenjati.

RADIO

LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 5

krat sedem let konservatorija z zadostnim uspehom, kajti zaradi tega ne postane še umetnik, ako ti ta umetnost ni bila položena v srce in dušo pri rojstvu. On pa jo je takrat prejel kot svetel, dragocen dar in siplje to bogastvo med one, ki so ga najbolj potrebni in ki bodo zanj hvaležni do zadnjega svojega diha, med one, ki jim je petje glasba že sedaj, najlepša, najsvetejša umetnost — med svoje drobne, mile pevke. — In ta sveti dih umetnosti smo prejšnjo nedeljo prav vsi zasluili v Unionu! Kako naj bi sicer stopile solze v oči? —č.

SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA MIKLOŠIČEVA CESTA 16/1.

Izdelava in prodaja damske in moške konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!